

Szentháromság ünnepe után 2. vasárnap

► Ézs 55,1–5

Reménnyel teli hívás

A vasárnap jellege

A Szentháromság ünnepe utáni második vasárnap témája a *Liturgikus könyv* és az *Agenda* szerint: „Ne vessétek meg azt, aki szól!” *Agendánk* pedig az „Isten hív minket” című nagyobb témakörhöz kapcsolja a vasárnap üzenetét, amely Szentháromság ünnepe utáni első vasárnaptól indul. Az episztola János első levelében található, 1Jn 3,(13)14–18-ban, amely az igazi testvéri szeretetről szól. Az evangélium a Lukács evangéliumában kijelölt szakasz, a nagy vacsora (Lk 14,15–24). Szentháromság ünnepe elkülönül a többi ünneptől, hiszen dogmatikus ünnepről beszélünk, amely a Szentháromság titkáról szól. Az ezt követő vasárnapok színe zöld, amely az élet és reménység színe (HAFENSCHER 2010, 369–370. o.).

Amit a textusról tudni kell

Ézsaiás próféta könyvét a jelenlegi formájában legkorábban a Kr. e. 4. században zárták le. Keletkezésének története megközelítőleg négyszáz esztendőttel ölel fel. A prófétát fellépése alapján a jeruzsálemi királyi udvarhoz közeli személynek tartjuk. Kiválóan informált, valószínűleg Jeruzsálem vezető rétegéhez tartozott.

Könyvének csak az első egysége hozható közvetlen összefüggésbe a prófétával (1–39). A 40–55. fejezetet egy ismeretlen prófétához kötik, aki a babiloni fogságban lép színre, feltételezhetően a Kr. e. 6. században. Személyéről semmit nem tudunk. Az 56–66. részek a visszatérés utáni időkre utalnak, amely valószínűleg több próféta alkotása lehet (vö. *Biblia magyarázó jegyzetekkel*, 303–304. o.).

Deutero-Ézsaiás szól a júdaiak fogságból való hazatéréséről, Jeruzsálem újjáépítéséről, és visszatekint Júda Kr. e. 587-ben megtörtént pusztulására. A szerző életéről nem találunk ugyan leírást, de feltételezhető, hogy a „második Ézsaiás” Babilon elfoglalása után írta az ígéhirdetés alapjául kijelölt ígénkhöz tartozó fejezetet (49–55). Az 55. fejezetben Isten megbízása alapján hirdeti a próféta azt, ami visszatérésük után vár a népre. Ígéretet kapnak. Az élet teljes gazdagsága vár rájuk. Az Úr hívó szavát a piaci nyelvezetből vett képek fejezik ki. Tartalmilag kapcsolódik ez a „tejjel és mézzel folyó” föld ígérétehez (2Móz 3,7). A „hűséges maradok Dávidhoz” Isten ígéréte vonatkozik, amely alapján Jeruzsálemben állandóan a nagy király utódai uralkodnak. De ez az ígélet új tartalommal bővül: bár nem mindig lesz Izraelnek királya, mégis lesznek állandó tanúi az Úrnak, akik Istenről, az ő hatalmáról bizonyosságot tesznek. Ez a tanúságtétel a jelenlegi generáció feladata, őket jelölte ki az Úr azért, amit tenni akar velük (vö. *Biblia magyarázó jegyzetekkel*, 328. o.).

A *Lelkipásztor* előkészítői általában a fejezet első három versét, illetve az első hét verset dolgozzák fel egy egységként. Esetünkben az első öt vers hangsúlyos, amiről röviden talán így prédikálhatnánk: az Úristen Jézus Krisztusban igazi éltető vizet ad számunkra, az örök élet ajándékával fordul felénk, és hív minket magához (CSENGÖDY 1963, 372–374. o.).

Arno C. Gaebeléin szerint a fejezet címe „Az üdvösség felajánlása és gondviselés”. Úgy fogalmaz, hogy Izrael végül éneklésben fog kitörni az Úrba vetett hit következményeképpen, akit megvetettek, az ingyen és teljes szabadításra szóló meghívás mindenkinek szól. A 3–5. versben Izraelnek adott nemzeti ígéretet vannak, ugyanakkor ha Izrael már megváltott lesz, a szabadításra szóló meghívás nagy erővel tör majd utat. Most egyének szabadulnak meg, akkor nemzetek jönnek majd a Királyságba (GAEBELEIN 2002, 731. o.).

A perikópa megértése

A textus Deutero-Ézsaiás epilógusának tekinthető, valószínűleg zsinagógai istentiszteleten elhangzott

prófétai beszédről van szó. Szűkebb értelemben a száműzött kisebbségnek szól, a gyülekezetnek a babiloni fogságban, tágabb értelemben pedig mindazoknak, akik eltávolodtak Istentől. Üzenete aktuális számunkra is, akik mindannyian megéljük saját életünkben azt, hogy időnként vannak dolgok, amelyek fogságba zárnak bennünket, amelyeket nem tudunk elengedni, amelyekhez ragaszkodunk. Isten azonban mindannyiunkat hív magához a prófétán keresztül, az akkori és a mai embert is. Arra biztatja a hallgatóságot, hogy fogadják el Isten elkészített szabadítását. Arra biztat minket is, hogy ne feledkezzünk el a Krisztusban kapott szabadításról és az új élet lehetőségéről.

A fogság idején valaki meggyökerezett az idegen földön, mások csüggedve várták a változást, elkeseredetten éltek mindennapjaikat. Ebből az elkeseredésből rázza fel hallgatóságát a próféta. Cselekvésre ösztönöz mindenkit.

Az első versben sürgető kikiáltást hallunk, amely meghirdeti az Úr szabadítását, az éhezők-höz és szomjazókhoz intézi szavát. Ők azok, akik éheznek és szomjúhoznak az igazságra Isten színe előtt. Párhuzamba állítható Mt 5,6-tal.

A víz ritka kincs volt régen, és ma is az. A Szentföldön pedig pénzért árulták a kereskedők. A gazdag emberek egyik jó cselekedete az volt, ha ingyen adtak a szegényebbek, a nélkülözők számára. A bor és a tej szintén az értékes, tápláló ital képe, amely az egész embert felüdíti, megelégtíti.

A 2. versben található képek az arany- és ezüst-rudakra vonatkoznak, ezek lemérésével kereskedtek. Mai fordításban pénz szerepel ezen a helyen. A „kövérje”, a zsír mint a legértékesebb és legtáplálóbb étel képe szerepel itt.

A 3. vers arra utal, hogy igazi életre keljenek fel, amely mostantól fogva örökké tart, maradandó élet. Isten szuverén módon hajol le és köt szövetséget népével, de nem két egyenrangú fél szövetségéről van szó. Isten ígérete a szabadulás és a békés élet az országában. Mindez pedig azért lehetséges, mert ő maga ígéri meg, aki hűséges ígéreteihez (NAGY 1955, 437. o.).

A 4. és 5. vers azt sugallja, hogy nem elég a forráshoz eljutni, meg is kell hallani és meg is kell

tartani Istennek beszédét, tehát méritenünk is kell ebből a vízből (HORVÁTH 1935, 192–195. o.). Csak az nevezhető igazán élőnek, aki figyel az élő, éltező beszédre. Az örök szövetség, amelyet Dáviddal kötött Isten – hogy a dávidi dinasztia örökké állni fog –, nem vesztette érvényét. Az ígélet most a néphez, nem a dávidi családhoz szól. Azonban Dávid személyét átértékeli a prófécia, hiszen Dávid Isten tanúja a népek között, és uralma kiterjed az idegenekre is. Ez nem volt ideális képe a királynak, hiszen az idegeneket le kellett győzni a királyokhoz kötődő ideológia szerint. Deutero-Ézsaiás szerint azonban Isten kijelentését el kell vinni hozzájuk, és Isten uralmát az idegeneken is meg kell valósítani (KARASSZON 2021, 216. o.).

Igehirdetési vázlat

Valami nem változik: ahogyan napjainkban, úgy régen is a javak gyűjtögetése volt az ember egyik leggyakoribb célja. Emellett gyakori élmény lehetett – ahogyan ma is – a nyugtalanság, a szorongás. Félünk attól, ha elveszítünk valamit, de még inkább attól, hogy elveszítjük szeretteinket, a számunkra legfontosabbakat. Elveszítjük otthonunkat, munkánkat és mindazt, amit sok-sok év alatt felépítettünk. Nem csoda, hogy legbelül, mélyen vannak bennünk szorongató érzések, hiszen az elmúlt években nem éppen megnyugtató folyamatok zajlanak a világban.

Hétköznapijainkra tekintve pedig őszintén kimondhatjuk: nyilvánvalóan mindenre szükségünk van – testi táplálékra, családra, szeretetre és még sorolhatnánk, milyen biztos pontjaink és vágyaink vannak. Bár vannak dolgok, amelyeket megvásárolhatunk, a család bensőséges együttlétét, a lelki táplálékot, a kegyelemből kapott hitet nem tudjuk anyagi áldozatok és egyéni teljesítmény alapján megszerezni magunknak. Ahogyan a szabadulás sem olyan egyszerű mindabból, ami fogva tart minket, ami távol társít Urunktól. Ha egyáltalán észrevesszük, hogy

valami nincs rendben életünkben. Sokszor halljuk, hogy nehéz megbízni a másik emberben, és talán sokak szerint nehéz hinni és bízni az Úrban. Azonban Isten ígéje azt hirdeti, hogy még a legnagyobb mélységben és fogságban is letehetjük életünket az ő mentő kezébe, mert meghallgatja kérésünket, látja, hogy mi zajlik bennünk, és megszabadít attól, ami üdvösségünk akadályába állna.

A nép is szabadulásra vár. Aktuális ma is számunkra ez a várakozás, amikor évek óta imádkozunk azért, hogy eljőjön az igazságos béke, és elcsituljanak a fegyverek. Hiszem, hogy sokan munkálkodnak a békéért. Ugyanakkor sokan teszik le voksukat a békétlenség mellett is. Elégedetlenségből, irigységből, meg nem értettségből és más okok miatt. Istenünk azonban mindenkit hív magához Jézus Krisztusban. Nem csupán ideiglenes boldogságot kíván adni, hanem egész életet, sőt azután is tartót. Nem azért, mert megérdemelnénk, hanem egyszerűen azért, mert ő ezt szeretné.

Az utóbbi hetekben, hónapokban számos újságcikk és internetes írás látott napvilágot arról, hogy milyen botrányok vannak az egyházak környékén. Tapasztaljuk, hogy egyre többen ellenséget látnak bennünk. Hiába a szabad vallásgyakorlás lehetősége, amelyet az Alaptörvény is egyértelműen kimond, úgy tűnik, hogy a szólásszabadság égisze alatt sokan elfelejtették azt, mit jelent a másikat meghallgatni és tiszteletben tartani. Elfelejtették, hogy minden eset egyedi, és nem lehet általánosítani, embereket és eseményeket nem lehet egy kalap alá venni.

Akinek viszont lehetősége volt erre, az maga Jézus Krisztus, aki mindannyiunkért életét adta. Akinek választottai, tanítványai nem voltak tökéletesek. Tökéletlenségünk és hibáink ellenére hisszük és tudjuk, hogy Jézusért mégis odaforodhatunk az Atya felé. Ugyan Isten keres minket, és lehajol hozzánk, megkaptuk azt az ajándékot, hogy imádságban, hittel kérhetünk tőle. Elpanaszolhatjuk életünk nehézségeit és csalódásait. Kérhetjük, hogy újítsen és erősítsen meg minket aktuális nehézségeinkben. Hisszük, hogy Szentlelke segítségével formál bennünket.

Sokan nem fogadják el ezt az ajándékot, és néhez azokat megszólítani, akik azonnal elutasítónak állnak hozzánk, hiszen nem hallgatnak meg minket. Pedig Isten szabadításának örömhíre a ma emberének is szól. Azoknak is, akik célt tévesztettek, akik belefáradtak a mindennapok kisebb-nagyobb küzdelmeibe. Istenünk mindannyiunkat személyesen mint gyermekeit szólít és hív, hogy hozzá tartozók legyünk, Jézus Krisztus érdeméért.

Úgy érezhetjük, hogy napjainkban újra és újra, mindennél jobban kellene szólnia annak a hangnak, amely rámutat Isten mérhetetlen szeretetére és nagyságára, amely teremtő szó gyógyítja lelkünket, sebeinket. Ő olyan forráshoz vezet minket, amely valódi gyógyulást ad. Ő ingyen, kegyelméből éltet bennünket, nem kell fizetnünk azért a drága kegyelemért, amelyet tőle kapunk. Ő az éltető kenyér, a forrás, a víz, mindaz, ami értékes és szükséges számunkra. Nem csupán a mindennapi élethez, hanem azon túltekintve is: az örök életre vezető úton.

További javaslatok az istentisztelethez

Az istentisztelet kötelezően felolvasandó lekiója a nagy vacsora, Lk 14,15–24 alapján. Graduálénekként *Evangelikus énekeskönyvünk* 61-es (*Dicsértésék, Uram*), heti énekként a 435-ös (*Jöjjetek, Isten Fia hív*) ének van kijelölve. Javasolható énekek még például a 434-es (*Túrd kereszted mindhalálíg*).

Illusztráció

Istenünk csodálatos munkájának és szeretetének jeleit nemcsak saját életünkben, hanem mások elmesélései nyomán is megismerhetjük. Sárkány Tiborné Horváth Erzsébet személyes gondolatokat osztott meg férjével együtt töltött közös szolgálatukról a *Miskolci Keresztény Szemlében* (SÁRKÁNYNÉ HORVÁTH 2023, 50–51. o.). Ebben többek között elmeséli, hogy a hartai időszakuk alatt az Állami Egyházügyi Hivatal egyik embere hogyan emelkedett fel és bukott el

sajátos karrierje során. A meglepő az volt, amikor a lelkész házaspár szomszédasszonya azzal fogadta őket, hogy az ÁEH-s kereste őket, és bármilyen későn is érnek haza, keresse meg a lelkész a közeli megyei üdülőben. Az ateista ÁEH-snak szüksége volt valakire, és éppen egy lelkésztől várt segítséget, hogy meggyónja és feloldja a benne felgyülemlett feszültséget, kérdéseket. Érdekes talán, hogy nem volt más, akire fordulhasson, azonban az Úristen gondviselésének jelenléteként is értelmezhetjük a történeteket, aki sokszor olyanokat is hív magához, akikre mi nem is számítanánk. Többen tapasztaltuk már, hogy az emberek akkor fordulnak csak Isten felé, amikor valamilyen baj éri őket. Reménységünk, hogy az ehhez hasonló beszélgetések nem csupán ideiglenes megnyugtatót adnak, hanem Isten kegyelméből valódi változást, odafordulást eredményeznek, hogy meggyökerezzen bennünk üzenete és szeretete.

Felhasznált és ajánlott irodalom

- Biblia magyarázó jegyzetekkel. Válogatás.* Magyar Bibliatársulat, Kálvin Kiadó, Budapest, 2001.
- CSENGŐDY László 1963. Szentháromság utáni 7. vasárnap. *Ézs* 55,1–3. *Lelkipásztor*, 38. évf. 6. sz. 372–374. o.
- Evangelikus istentisztelet. Liturgikus könyv.* Luther Kiadó, Budapest, 2007.
- GAEBELEIN, ARNO C. 2002. *Ószövetségi kommentár.* Evangéliumi Kiadó, Budapest.
- HAFENSCHER Károly 2010. *Liturgika. A keresztény istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben.* Luther Kiadó – Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke, Budapest.
- HORVÁTH Sándor 1935. Húsvét u. 5. vasárnap. *Ézs* 55,1–7. *Lelkipásztor*, 11. évf. 6. sz. 192–195. o.
- KARASSZON István 2021. *Az Ószövetség teológiai üzenete.* L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- NAGY Gyula 1955. Szentháromság u. 7. vasárnap. *Ézs* 55,1–3. *Lelkipásztor*, 30. évf. 7. sz. 437–438. o.
- SÁRKÁNYNÉ HORVÁTH Erzsébet 2023. Viharos időben éltünk. *Miskolci Keresztény Szemle*, XIX. évf. 2. (72.) sz. 50–51. o.

■ BARCSIK ZOLTÁN